

УДК 811.111

Анпілогова Є.Д.

викл. НУ "Запорізька політехніка"

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОГО ДИСКУРСУ

Пізнання сучасного світу відбувається через призму технічних досягнень. Отже, виникає потреба у вивченні технічного дискурсу, який притаманний фахівцям інженерної галузі. У зв'язку з цим необхідно враховувати особливості технічного дискурсу, а саме інженерного дискурсу [1], який допоможе ефективно працювати спеціалістам у своїй сфері діяльності, а звичайним людям – успішно взаємодіяти з технологіями.

В результаті аналізу технічної літератури були виділені лінгвістичні особливості технічного дискурсу.

1. Інформативність, логічна послідовність. Перше, що слід виділити як відмінну рису технічного дискурсу, – це його інформативність,

зв'язність тексту, суворі послідовність викладу, точність. Важливо зазначити, що в технічному дискурсі використання образних засобів зведено до мінімуму.

2. Абревіатури. Скорочення слів забезпечує швидке написання, зберігає час і простір, тобто дані передаються в стислому вигляді. Приклад абревіатури: HRSA – head resistant super alloys (жароміцні суперсплави). Приклади мішаних абревіатур: X-ray (X-radiation), H-bomb (hydrogen bomb). Абревіатури-скорочення за кількома літерами: NOM – nominal, MIN – minimum, MAX – maximum, HOR або HORIZ – horizontal, ELEC – electrical, TEMP – temperature, DWG – drawing, CTR – centre. Абревіатури-акроніми: CAD – Computer Aided Design, CAM – Computer-Aided Manufacturing, IQC – Internal Quality Control, OQC – Outgoing Quality Control. Скорочені (усічені) слова: prof замість professional, lab замість laboratory, engr замість engineer, cab замість cabin тощо. Ці короткі слова однаково використовуються в неофіційному спілкуванні чи неофіційному діловому листуванні, а також у типових документах: креслення, технологічні/маршрутні карти, посібники та ін. Досить часто в письмовому мовленні можна зустріти скорочення одиниць фізичних величин (m, km, kg, gr, t, s тощо).

3. Малюнки, таблиці, рисунки, формули, розрахунки. Ці дані зустрічаються у технічній документації і дають необхідну для фахівців інформацію.

4. Термінологія. Вона є одним із найважливіших параметрів будь-якого типу дискурсу. Технічна термінологія складається зі слів або словосполучень, що позначають поняття приладів, інструментів, механізмів, частин, робочих операцій тощо. У технічному дискурсі специфічна термінологія несе значне смислове навантаження і є досить поширеною.

5. Неологізми. Їх поява пов'язана зі швидким розвитком науки і техніки. Приклади неологізмів: to version (створити нову версію чогось), to science (розв'язати проблему, використовуючи науковий підхід); de-risk (зменшити ризик); upgrade (оновлення, модернізація програмного забезпечення, обладнання); building biology (екобудівництво); three-dimensional/2-D modeling (створення макетів на комп'ютері в тривимірному чи двовимірному просторі) тощо.

6. Мовленнєві кліше. Характерним є наявність шаблонних фраз, кліше: for the purpose of, in most cases, it is stressed that, summing it up, for a small/big amount of, with the aid of, be divided into, as a method of, include the following, be necessary to limit, an example is shown opposite/below/above, depends on, the reason for this is тощо.

7. Модальні дієслова. Використовуються в інструкціях з техніки безпеки, експлуатації, посадових інструкціях. Характерним є використання модальних дієслів *should, may, can, must, need*.

8. Пасивний стан. Ще однією особливістю технічного дискурсу є інтенсивне використання пасивного стану. Пасивний стан найчастіше зустрічається в інструкціях, посібниках, де часто виконавець дії очевидний або не такий значущий, як результат цієї дії.

9. Об'єднання синтаксичних груп. Іншою граматичною особливістю технічного дискурсу є використання слів, що походять від злиття цілих синтаксичних груп: *work-related injuries and diseases* (замість *injuries and diseases related by work*); *noise-induced hearing loss* (замість *hearing loss induced by noise*); *carbide-reinforced steel* (замість *steel reinforced by carbide*); *air-powered tools* (замість *tools powered by air*). Використання цих конструкцій акцентує увагу адресата на головній фразі, що несе основне смислове навантаження. Складні слова в інженерному дискурсі є звичайним явищем, вони допомагають зробити дискурс більш містким, не втрачаючи повноти картини.

10. Спонукальні речення. Вони використовуються в інструкціях по застосуванню, де можуть показати послідовність дій (інструкції), заборону або необхідність якоїсь дії. У них зазвичай немає теми речень, оскільки в цьому немає потреби. Такі інструкції адресовані другій особі: *keep, use, do not allow, do not change, never check, remove, do not use*. Також можливе використання інших наказових речень, до складу яких входять такі присудки: *take care, remove, replace, don't attempt, don't drop, report, turn on/off, clean*, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Карабан, В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: 2 ч. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі [Текст] / В.І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 303 с.